

द्रविः A smelter, one who melts metal; द्रविर्न द्रावयति दारु धक्षत् Rv. 6. 3. 4.

द्रविडः 1 N. of a country on the east coast of the Deccan (pl.); अस्ति द्रविडेषु काञ्ची नाम नगरी Dk. 130. -2 An inhabitant or native of that country; जरद्द्रविडधार्मिकस्येच्छया निरुद्धः K. 229. -3 N. of a degraded tribe; cf. Ms. 10. 22. -3 A collective name for five peoples (आन्ध्र, कर्नाटक, गुर्जर, तैलङ्ग and महाराष्ट्र); see द्राविड.

द्रविणम् [हु-इन्न; Uṇ. 2. 50] 1 Wealth, money, property, substance; Ve. 3. 22; Pt. 3. 174; निमग्नानां यासु द्रविणमदिराघृणितदशाम् Bv. 4. 29. -2 Gold; R. 4. 70; ज्ञातिभ्यो द्रविणं दत्त्वा कन्यार्ये चैव शक्तिः Ms. 3. 31. -3 Strength, power. -4 Valour, prowess; श्रोतुमिच्छामि चरितं भूरिद्रविणतेजसाम् Mb. 3. 1. 8. -5 A thing, matter, material. -6 That of which anything is made. -7 A wish, desire. -Comp. -**अधिपतिः**, -**ईश्वरः**: an epithet of Kubera. -**उदयः**: acquirement of wealth; पराङ्मुखे विधौ चेत् स्यात् कथंचिद् द्रविणोदयः Pt. 2. 11. -**उदस्** m. fire. -**नाशनः**: the plant Hyperanthera Moriaga (Mar. शेवगा). -**प्रदः**: an epithet of Viṣṇu. सुधन्ना खण्डपरशुदासो द्रविणप्रदः V. Sah.

द्रविणस्यु a. Desiring wealth or sacrificial offerings.

द्रव्यम् 1 A thing, substance, object, matter; the whole creation (अधिभूत); द्रव्यक्रियाकारकाख्यं धृत्वा यान्त्यपुनर्भवम् Bhāg. 12. 6. 38. -2 The ingredient or material of anything. -3 A material to work upon. -4 A fit or suitable object (to receive instruction &c.); द्रव्यं जिगीषुमधिगम्य जडात्मनोऽपि Mu. 7. 14; see अद्रव्य also. -5 An elementary substance, the substratum of properties; one of the seven categories of the Vaiśeṣikas; (the *dravyas* are nine:—पृथिव्यपृथिव्यावाकाशकालदिगात्ममनांसि); one of the six of the Jainas (जीव, धर्म, अधर्म, पुद्गल, काल and आकाश). -6 Any possession, wealth, goods, property, money; षट् द्रव्याणि—'मणयः पशवः पृथिवी वासो दास्यादि काञ्चनम्'; उपाजर्नं च द्रव्याणां परिमर्दश्च तानि षट् Mb. 12. 59. 64; तत् तस्य किमपि द्रव्यं यो हि यस्य प्रियो जनः U. 2. 19. -7 A medicinal substance or drug. -8 Modesty. -9 Bell-metal, brass or gold; Rām. 7. -10 Spirituous liquor. -11 A wager, stake. -12 Anointing, plastering. -13 An ointment. -14 The animal-dye, lac. -15 Extract, gum. -16 A cow; L. D. B. -17 A verse from the Rīgveda. द्रव्यशब्द-रुद्धोर्गैरेषु आचरितः । ŚB. on MS. 7. 2. 14. -Comp. -**अर्जनम्**, -**वृद्धिः**, -**सिद्धिः**: f. acquisition of wealth. -**ओघः**: f. affluence, abundance of wealth. -**कल्कम्**: Viscous sediment given out by oily substances when ground; द्रव्यकल्कः पञ्चधा स्यात् कल्कं चूर्णं रसस्तथा । तैलं मष्टिः क्रमाञ्जैयं यथोत्तरगुणं प्रिये ॥ Āyurveda. -**गणः**: a class of 37 similar substances (in medicine). -**परिग्रहः**: the possession of property or wealth. -**प्रकृतिः**: f. the nature of matter. -**वाचकम्** a substantive. -**शुद्धिः**: Cleansing of soiled articles. -**संस्कारः**: the consecration of articles for sacrifice &c. -**हस्तः** a. holding anything in the hand; Ms. 5, 143.

द्रव्यकः A carrier of anything.

द्रव्यमय (-यी f.) 1 Material. -2 Having any substance. -3 Consisting of wealth.

द्रव्यवत् a. 1 Rich, wealthy. -2 Inherent in the substance.

द्रष्टव्य pot. p. [दृश्-तव्य] 1 To be seen, visible. -2 Perceptible. -3 Fit to be seen, investigated, or examined; आत्मा वा अरे द्रष्टव्यः श्रोतव्यो मन्तव्यो निदिध्यासितव्यः Bri. Up. 2. 4. 5. -4 Lovely, pleasing to the sight, beautiful; त्वया द्रष्टव्यानां परं न दृष्टम् Ś. 2; Bh. 1. 8. -5 To be understood. -6 To be regarded or considered as.

द्रष्टुकाम a. Desirous of seeing; ततो भर्तृदारिकां द्रष्टुकामया भगवत्या... Māl. 2.0/1.

द्रष्टुमन्सु a. Wishing to see; मरुतां द्रष्टुमनाः सलोकपालः V. 2. 18.

द्रष्टु m. [दृश्-त्त्] 1 A seer, one who sees mentally; as in ऋषयो मन्त्रद्रष्टारः, द्रष्टुत्वमकर्तृभावश्च Śaṅ. K. 19. -2 A judge; संक्षेपादपवाद एव सुलभो द्रष्टुर्गुणे दूरतः Mk. 9. 3.

द्रहः A deep lake.

द्रा 2 P. (द्राति, द्राण) 1 To sleep. -2 To run, make haste. -3 To fly, run away. -4 To be ashamed.

द्राण a. 1 Flown, run away. -2 Sleeping, sleepy. -**णम्** 1 Running away, flight, retreat. -2 Sleep.

द्राक् ind. Quickly, instantly, forthwith, immediately, Mv. 1. 34; द्राक् पर्यस्तकपालसंपुटमिलत् ... Virachandrodaya. -Comp. -**केन्द्रम्** the distance of a planet from the point of its greatest velocity, eccentricity. -**भृतकम्** water just drawn from a well.

द्राक्षा Vine, grape (the creeper or the fruit); द्राक्षे द्रक्ष्यन्ति के त्वाम् Git. 12; R. 4. 65; Bv. 1. 14; 4. 39. मधुक्षीरद्राक्षामधुमधुरिमा कैरपि पदैर्विशिष्यावाख्ययो भवति रसनामात्र-विषयः Ānandalahari. -Comp. -**आसवः**, **उत्थम्** a spirituous liquor drawn from vine. -**घृतम्** N. of a particular medicinal ghee. -**रसः**: grape-juice, wine. -**रिष्टः** a particular beverage (in medicine).

द्राख् 1 P. (द्राखति) 1 To become dry. -2 To be able, or sufficient. -3 To prohibit, prevent. -4 To adorn, grace.

द्राच् 1 Ā. (द्राघते) 1 To be able. -2 To stretch. -3 To exert oneself. -4 To be weary or fatigued. -5 To torment, vex. -6 To wander about.

द्राघयति Den. P. 1 To lengthen, stretch, extend. -2 To increase, intensify; द्राघयन्ति हि मे शोकं स्मर्यमाण गुणास्तव Bk. 18. 33. -3 To tarry, delay.

द्राघिमन् m. Length. -2 A degree of longitude.

द्राघिष्ठ a. Longest, very long (superl. of दीर्घ q.v.). -**ष्टः** A bear.